

се сдържатъ. Да би могло, тѣ биха разкъсали на парчета тоя представителъ на закона, който знае да обвинява благодетеля си, като му приписва дѣла, които само единъ изродъ може да измисли. Една жена — жената на главния свидетелъ срещу Климента, припада. Настъпва смущение, но никой не може да промълви ни дума: залата е пълна съ стражари; кордонъ отъ стражари е опасалъ и зданието отвънъ.

Процесътъ продължава нѣколко дня при една съвсемъ разгорещена атмосфера. Най-злъченъ, най-необузданъ, обаче, въ нападките си срещу Климента е прокурорътъ Ганю Чолаковъ. Той не изпуска най-дребния поводъ, който би му позволилъ да изругае човѣка, ржката на когото е цѣлувалъ, когато тя му е прашала пари. Той не се засрамя отъ себе си, дори когато вижда, съ какво отвръщение го гледатъ не само гражданитѣ на Търново, но и партизанитѣ на правителството, та и самитѣ сѣдии. Какво отъ туй? Нали той сега е равенъ съ своя благодетелъ, нали ведно съ него е герой на дня, нали неговата сѣдба се намира въ ржцетѣ му? Нѣкога Климентъ го е избавилъ по заповѣдъ на християнското си сърдце отъ гладна смъртъ, днесъ той ще застави да се произнесе смъртна присѣда надъ главата на благодетеля му. Силата не е ли една и сѣща? Отплатата не е ли равноценна? Животъ за животъ, ето де е всичкото. Какво, че при единия случай той се дава, а при другия се отнима?

Последната дума даватъ на обвиняемия. Той става и съ треперящъ отъ вълнение гласъ започва своята защита. Всички се обръщатъ въ слухъ. Думитѣ му се лѣятъ плавно и непринудено, разкрили красотата не само на неговата душа, но и на родната ни българска речъ. Но, Боже Господи, нито хула, нито презрение въ тѣхъ къмъ причинителя на неговитѣ страдания, който възъ основа на единъ членъ отъ отоманския законъ, създаденъ срещу българскитѣ революционери преди нашето освобождение, искаше неговата смъртъ. Може би, къмъ края на речта си той ще натисне болното мѣсто на наранената си душа и ще посипе съ огънь и жупель обвинителя си. Но, каква изненада обхваща всички, когато вмѣсто проклятие тѣ чуватъ следнитѣ думи, изречени при дигната за благословъ ржка, отправени и къмъ прокурора и къмъ сѣдитѣ:

„Не имъ се сърдя, не ги осжждамъ; напротивъ, желая да бждатъ въ всичкитѣ свои работи и предприятия така чисти и спокойни въ съвестта си, както съмъ азъ въ тази минута, и отъ цѣла душа и сърдце моля и ще моля Все-